

Yeni Pazarlardaki Rekabet Gücünü Arttırmaya Yönelik Yeni Açılımlar

Av. Nilay Erdem (LL.M.)
BTS Avukatlık Ortaklığı

Gündem

- Uluslararası Pazarlarda Rekabet Gücünün Önemi
- Bilgi Teknolojilerinin Hukuka Aykırı Kullanımında Haksız Rekabet Yasalarının Uygulanması
- Türk Üreticiler Bakımından Etkisi

Uluslararası Pazarlarda Rekabet Gücünün Önemi

Bilgi ve İletişim teknolojileri Kullanımının Rekabet Gücüne Etkisi

Üretim ve satış süreçlerinin her aşamasında bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması;

- Üretim ve satış süreçlerini hızlandırdığı,
- İşlem güvenliğini sağladığı,
- Üretim ve satış stratejilerinin etkinleştirilmesine imkan verdiği,
- Üretim ve satış süreçlerinin yönetimini ve kontrol edilmesini kolaylaştırdığı,
- Üretim ve satış süreçlerindeki etkinlik kaybını azalttığı,
- Yeni pazarlarda sürdürülen işlerin kolay takibini sağladığı,

için özellikle yeni pazarlarda faaliyet gösteren tüm üretici, satıcı, ihracatçılar bakımından bilgi ve iletişim teknolojileri kullanmayan rakiplerine göre rekabet gücünü ciddi oranda arttıracak niteliktedir.

Dürüst Ticaret İlkesi

Dürüst Ticaret/Fair Trade İlkesi: Ticari anlamda yapılan tüm faaliyetlerin hukuka uygun olarak yürütülmesi.

– **Starbucks örneği:**

- **Sorumlu üretim programı** ile kahve yetiştirilen bölgeleri tehdit eden iklim değişikliğine karşı kahve yetiştirilen bölgelerdeki ormanları korumak ve kahve çiftçilerinin hayat kalitelerini yükseltmek için çalışmaların yürütülmesi
  - **Çiftçi destek programı** ile doğrudan kahve yetiştiren çiftçilerle çalışılması ve kaliteli kahvenin sürdürülebilir tedarikinin sağlanması için yatırımlar gerçekleştirilmesi
- Günümüzde dürüst ticaret ilkesinin uygulanması için devletler yasal zorunluluklar kapsamında, şirketlerin faaliyetlerinin dürüst ticaret ilkesi ile örtüşmemesi durumunda haksız rekabet unsuru oluşturduğu gerekçesi ile söz konusu faaliyetlere yönelik yaptırımlar uygulamaktadır. Bu bakımdan söz konusu ilkeye uyumluluk önemli bir rekabet gücü oluşturmaktadır.
  - Bilgi teknolojilerinin hukuka aykırı kullanımında Haksız Rekabet yasalarının uygulanması da bu prensip göz önüne alınarak gerçekleştirilmektedir.

Bilgi Teknolojilerinin Hukuka Aykırı Kullanımında Haksız Rekabet Yasalarının Uygulanması

Uygulamaların Temeli

Üretim süreçlerinde hukuka aykırı BT kullanan üreticilerin, rakip mal üreticilerine göre maliyetlerini düşürerek haksız bir avantaj elde ediyor olmasından hareketle, BT'nin hukuka aykırı kullanımını neticesinde üretilen malların pazara sunulmasınınin haksız rekabet teşkil etmesi.

Uygulamaların Dayanağı

- Washington ve Louisiana eyaletlerinde yürürlüğe giren haksız rekabet yasaları
- Amerika Birleşik Devletleri Ulusal Savcılar Birliği tarafından Federal Ticaret Komisyonu ve Rekabet Dairesi'ne iletilen yazı
- Haksız rekabete ilişkin mevcut kanunların (“UCL”) hukuka aykırı BT kullanımını ile mücadele için kullanılması

Washington ve Louisiana'da Yürürlüğe Giren Yasalar

- Dünyanın herhangi bir yerinde hukuka aykırı BT kullanarak mal üreten;
- Ürünleri ABD'nin söz konusu eyaletlerinde satılan üreticilere karşı dava açılabilmekte ve ürünlerine el konabilmekte, bu üreticiler söz konusu pazarları kaybetme riskiyle karşı karşıya kalabilmektedirler.

ABD Ulusal Savcılar Birliği Yazısı

ABD Ulusal Savcılar Birliği (NAAG), Kasım 2011'de Federal Ticaret Komisyonu'na ve Haksız Rekabet Bürosu Başkanlığı'na hitaben bir yazı yazarak bu konu ile mücadele için **sadece özel yasaların değil Federal Commission Act'in de kullanılması** gerektiğini belirtmiştir.

Haksız Rekabete İlişkin Mevcut Kanunların (“UCL”) Hukuka Aykırı BT Kullanımı ile Mücadele için Kullanılması

- Hali hazırda 32 eyalette var olan haksız rekabete ilişkin kanunlar (“UCL”) hukuka aykırı BT kullanımı ile mücadele için kullanılmaktadır.
- Bu düzenleme ve uygulamalar doğrultusunda, oluşan haksız rekabetin önlenmesi için hukuka aykırı BT kullanımı sonucunda üretim yerine veya üreticinin hangi ülkede bulunduğu bakılmaksızın, ürünlerin satışının yasaklanması veya üreticilere karşı dava açılması gibi hukuki sonuçların doğması mümkündür.

UCL'nin Yabancı Şirketlere Uygulanması

Massachusetts Eyaleti – Narong Deniz Mamulleri (Tayland)

18 Ekim 2012 tarihinde **Taylandlı bir deniz mamulleri üreticisinin**, ürünlerinin üretim ve işleme aşamalarında lisanssız yazılım kullandığı gerekçesiyle **Massachusetts Başsavcılığı** tarafından hakkında ceza davası açmıştır.

Olay tarafların belirli bir bedel üzerinde anlaşarak uzlaşmaları ile sonuçlanmış olsa da **söz konusu uzlaşma bir A.B.D. başsavcısının yabancı bir şirketin lisanssız yazılım kullanımı dolayısıyla yarattığı haksız rekabeti ortadan kaldırması bakımından bir ilki oluşturmakta** olup, benzer kararlar için de emsal teşkil etmektedir.

UCL'nin Yabancı Şirketlere Uygulanması

**Kaliforniya Eyaleti – Ningbo Ev Tekstil Ürünleri (Çin),
Pratibha Syntex Ltd. (Hindistan)**

Kaliforniya Başsavcılığı, Kaliforniya'ya ithal edilen ve Kaliforniya'da satılan giyim ürünlerinin üretilmesinde lisanssız yazılım kullandıkları gerekçesiyle **Çin merkezli** Ningbo Beyond Home Textile Co. Ltd ve **Hindistan merkezli** olan Pratibha Syntex Ltd.'e karşı haksız rekabet davası açmıştır.

Bu davalarda söz konusu üreticilerin sorumlu bulunması halinde, ileride lisanssız yazılım kullanımından doğabilecek muhtemel haksız rekabet durumlarını engellemek için, söz konusu üreticiler önemli bir meblağa denk gelen para cezasına mahkum edilebileceklerdir.

UCL'nin Yabancı Şirketlere Uygulanması

Washington Eyaleti – Embraer (Brezilya)

Washington Eyalet Başsavcısı , **Brezilya merkezli** ve Amerika, Avrupa ve Asya'da faaliyet gösteren hava taşıtı üreticisi **Embraer'in** yazılımların lisanslanmasına ilişkin sorunları olduğunun tespit etmesinin ardından, gereken hukuki adımları atmadan önce şirket ile çeşitli yazışmalar yaparak lisanssız yazılım kullanımının Washington içerisinde haksız rekabet kapsamında nasıl değerlendirildiğini ve sonuçlarını ifade etmiştir.

Bu doğrultuda bilgi sahibi olan **Embraer**, yazılımların lisanslanmasına ilişkin gerekli adımları atmıştır ve üretimini, geçerli düzenlemelere uyumlu hale getirmiştir.

UCL'nin Yabancı Şirketlere Uygulanması

Tennessee Eyaleti – Taylandlı Tekerlek Üreticisi

Yabancı şirketlere açılan haksız rekabet davalarından dördüncüsü **Tennessee** Eyaletinde gerçekleşti. **Tennessee Başsavcılığı** fikri mülkiyet hırsızlığı yapan ve bu yüzden diğer Tennessee lastik üreticilere karşı haksız rekabet oluşturan **Taylandlı imalatçı** hakkında hukuki yollara başvurdu.

Tennessee Başsavcısı Tayland otoritesiyle ve Tayland'daki Amerikan Konsolosluğuyla iletişim geçerek, **Taylandlı imalatçı** ile **Business Software Alliance** arasında bir uzlaşmaya varılmasını sağladı.

Türk Üreticiler Bakımından Etkisi

Türk İhracatçılar Bakımından Uygulanabilirlik

- Haksız rekabete ilişkin mevcut düzenlemeler şirket merkezinin nerede olduğuna bakılmaksızın ürünlerini Amerika Birleşik Devletleri sınırları içerisinde satan tüm üreticilere uygulanabilmektedir.
- Hukuka aykırı BT kullanımı mahkeme kararı ile de hüküm altına alınan Türk üreticiler hak sahiplerine tazminat ödemek zorunda kalabileceği gibi, ürünlerine el konulması ve/veya mallarını bir daha söz konusu eyaletlerde satışa sunamaması gibi risklerle karşı karşıya kalabilecektir.
- Bu durum İtibar ve iş hacmi kaybı riski oluşturmaktadır.

Türk İhracatçıların Alması Gereken Önlemler

- Üreticiler şirketin her türlü operasyonunda hukuka uygun BT kullanılmasını (lisanslı yazılım kullanılması, lisans koşullarına uygun yazılım kullanılması, orijinal donanım kullanımı gibi) temin etmelidir.
- Tedarikçileriyle yapacağı anlaşmalarda tedarikçilerini hukuka uygun BT kullanmalarını zorunlu kılmalı, onlardan bu yönde taahhütler almalıdır.

İhracatçılar Açısından Sağlanacak Faydalar

Haksız rekabete ilişkin mevcut düzenlemelerin BT ürünlerinin hukuka aykırı bir şekilde kullanımına engel olacak şekilde önerilen eylemlerin gerçekleştirilmesiyle uygulanması, **yasal BT kullanan üreticiler açısından;**

- rekabet avantajı
- şirketlerin uluslararası pazar rekabetinde ayrıştırıcı bir özelliğe sahip olmalarını sağlaması, ve
- işletmelerinin uluslararası alandaki itibarlarının artmasını sağlayacaktır.

Teşekkürler